

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

Credința noastră

35. „Sfânta jertfă” - centrul Sf. Liturghii

Prima parte a Sfintei Liturghii a credincioșilor (de la rugăciunile pentru credincioși pînă la Crez) e o pregătire, ca în unitatea dragostei și a dreptei credințe să întâmpinăm (în partea a doua a Sf. Liturghii a credincioșilor) marea taină a prefacerii pîinii în Trupul Domnului, iar a vinului în Sîngele Domnului, adică să aducem Sfânta Jertfă mîntuitoare a Domnului Iisus Hristos. De fapt Hristos însuși se aduce Jertfă prin rugăciunile preotului.

De aceea preotul cheamă pe credincioși: „Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte, Sfânta Jertfă cu pace a o aduce”, adică și preotul și credincioșii să fie cutremurați sufletește în fața Sfintei Jertfe, cu gîndul și inima numai la această mare și dumnezească taină, în pace, fără tulburare. Toată ființa noastră se concentrează astfel asupra celui mai sublim moment al Sfintei Liturghii. De altfel credincioșii răspund: „Mila păcui, jertfa laudei.” Ei cer ca Domnul prin milostivirea Sa să le dăruiască pacea cu care se cuvine să întâmpinăm Sfânta Jertfă, avînd și noi milostivire și pace cu toți. De asemenea cer Domnului să-i învrednicească a-i aduce „jertfă de laudă”, adică a preamări pe Hristos pentru Jertfa Lui de pe cruce. Preotul — ieșind în ușile împărătești cu Sfânta Cruce — îi binecuvîntează cu dorirea: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh să fie cu voi cu toți” (II Corinteni 13, 13). Iar credincioșii răspund: „Și cu duhul tău”, exprimă ruga lor pentru preot, ca și el să fie învrednicit de Harul Domnului, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh, căci Jertfa mîntuitoare s-a săvîrșit prin lucrarea Sfintei Treimi. Preotul cheamă iarăși: „Sus să avem inimile”, adică să ne înălțăm inimile spre cerul Dumnezeirii.

Credincioșii răspund: „(Le) avem către Domnul”, adică tot gîndul, toată inima le avem înălțate la Iisus Hristos Cel ce s-a jertfit și se jertfește pentru noi. De aceea preotul poate îndemna pe credincioși: „Să mulțumim Domnului.” Iar credincioșii răspund: „Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Treimii celei de o ființă și nedespărțite.” Deci preotul împreună cu credincioșii se pregătesc să întâmpine Sfânta Jertfă ce se va aduce, cu inimile înălțate spre Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh și cu sufletele pline de cutremurare, evlavie și mulțumire. De fapt, în vreme ce credincioșii cîntă: „Cu vrednicie și cu dreptate...”, preotul începe să rostească în taină „rugăciunea anaforei”, adică rugăciunea aducerii Sfintei Jertfe euharistice. (Folosim textul de la Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur.) Din această rugăciune, unele părți sînt rostite de preot cu glas tare („Cîntare de biruință...”, „Luați mîncăți...”, „Beți dintru acesta toți...”, „Ale Tale dintru ale Tale...”, „Mai ales pentru Preasfînta... Născătoarea de Dumnezeu”, „Întîi pomenește Doamne...”), cînd credincioșii cîntă: „Sfînt, Sfînt, Sfînt...”, „Amin”, „Pe Tine te laudăm...”, „Cuvine-se cu adevărat”, „Pe toți și pe toate”.

Rugăciunea anaforei în prima parte aduce laudă, mulțumire și închinăciune lui Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sf. Duh („Dumnezeul cel negrăit și necuprins cu gîndul, nevăzut, neajuns”) pentru binefacerile ce le-a revărsat asupra noastră. Căci El ne-a „adus din neștiință la ființă” și după căderea în păcat a protopărinților (Adam și Eva) nu ne-a părăsit, ci ne-a ridicat „la cer” și ne-a

dăruit în Iisus Hristos împărăția „ce va să vină”. Mulțumim Tatălui, Fiului și Sf. Duh pentru toate binefacerile știute și neștiute, arătate și nearătate. „Mulțumim Ție și pentru Liturghia aceasta, pe care ai binevoit a o primi din mîinile noastre” (a preotului și credincioșilor), „deși stau înaintea Ta mii de arhangheli și zeci de mii de îngeri, heruvimii cei cu ochi mulți și serafimii cei cu cîte șase aripi, care se înalță zburînd”. Aici preotul continuă cu glas tare: „Cîntarea de biruință cîntînd, strigînd, glas înalțînd și grăind”, luînd sfînta steluță de pe sfîntul disc, făcînd cu ea semnul crucii în cele patru părți ale sf. disc și așezînd-o apoi în partea de sus a sf. antimis.

Prin cele patru părți se arată că Evanghelia lui Hristos s-a răspîndit la Răsărit, Apus, Miazăzi și Miazănoapte. Prin sunetul discului se simbolizează cîntarea „Sfînt, Sfînt” (Apocalipsa 4, 6, 8). Credincioșii cîntă: „Sfînt, Sfînt, Sfînt Domnul Savaot...” prin care se arată și cîntarea cetelor îngerești și intrarea triumfală a Domnului în Ierusalim” (Isaia 6, 3; Matei 21, 9; Luca 19, 38). În timp ce se cîntă „Sfînt, Sfînt”, preotul se roagă în taină: „Cu aceste jericite Puteri (îngerești, n. n.) și noi, iubitorule de oameni Stăpîne strigăm și grăim: Sfînt ești și Prea Sfînt, Tu și Unul-Născut Fiul Tău și Duhul Tău cel Sfînt; Sfînt ești și Prea Sfînt și slava Ta e plină de măreție.”

Deci noi, proșii și credincioșii preamărim împreună cu îngerii pe Dumnezeul Cel în Treime laudat. Urmează pomeneirea (istorisirea) a ceea ce a făcut Dumnezeu pentru mîntuirea noastră, a ceea ce a săvîrșit Iisus Hristos cînd era cu ucenicii Lui la Cina cea de Taină. „Căci Tu ai iubit lumea Ta atît de mult, încît pe Unul-Născut Fiul Tău L-ai dat ca tot cel ce crede într-însul să nu piară ci să aibă viață veșnică. Și acesta venind și toată rînduiala cea pentru noi (pentru mîntuirea noastră, n. n.) plinînd, în noaptea întru care a fost vîndut și mai virtos însuși pe Sine s-a dat pentru viața lumii, luînd pîinea cu sfintele și preacuratele și fără prihană mîinile Sale, mulțumînd și binecuvîntînd, sfîntînd și frîngînd, a dat Sfîntilor Săi Ucenici și Apostoli, zicînd (aici preotul zice cu glas tare): „Luați mîncăți acesta este Trupul Meu, care se frînge pentru voi spre iertarea păcatelor” (credincioșii: Amin). „Beți dintru acesta toți, acesta este Sîngele Meu, al legii celei noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor” (credincioșii: Amin).

Vedem dar că în această primă parte a rugăciunii anaforei laudăm și mulțumim lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra noastră și mai ales pentru faptul că Iisus Hristos s-a jertfit pentru mîntuirea noastră și că la Cina cea de Taină cu Sf. Apostoli a dat poruncă: „Aceasta să faceți întru pomeneirea mea” (Luca 22, 19), adică rînduiala prefacerii pîinii și vinului în Trupul și Sîngele Domnului să se facă de Sf. Apostoli și de urmașii lor (episcopi și preoți) pînă „la sfîrșitul veacurilor”. Așa a făcut și face Sfînta noastră Biserică.

Dat fiind că cuvintele: „Luați mîncăți...”, „Beți dintru acesta toți...” sînt numai istorisire (aducere aminte) a ceea ce s-a săvîrșit la Cina cea de Taină, nu acum e momentul în care pîinea se preface în Trupul Domnului și vinul în Sîngele Domnului. Sfîntii Apostoli înșiși au împlinit porunca Mîntuitorului numai după ce au luat putere prin venirea Duhului Sfînt peste ei,

(Continuare în pag. 2)

Sf. Taină a Botezului (II)

În articolul precedent, am văzut cît sînt de limpezi și de tari temeiurile biblice ale Sf. Taine a Botezului. Cu toate acestea, Sf. Taină a Botezului este înțeleasă și practică uneori numai ca un simbol.

Astfel de credincioși și-au însușit despre Botez o învățătură proprie numai lor, pe care o transformă în obiecțiuni împotriva învățaturii ortodoxe despre Sf. Taină a Botezului. Pe acestea încearcă să le întemeieze biblic prin forțarea tendențioasă a unor texte biblice. Astfel:

1. Provoacă-se la F. Ap. 11, 14 și 16, 31, ei susțin că Botezul nu este o Sf. Taină ci numai un simbol, adică o lucrare prin care se închipuiește curățirea de păcate și prin care se face întărirea credinței. Căci curățirea de păcate n-o produce Botezul, ci credința care este pecetluită prin Botez. Prin urmare, credința și nu Botezul este factorul care îl transformă pe credincios în făptură nouă și îl mîntuiește.

În acest sens talmăcesc ei cuvintele Sf. Apostol Petru către Corneliu, că prin credința în ceea ce îi va spune el se va mîntui împreună cu toată casa sa (F. Ap. 11, 14). De asemenea, cuvintele Sf. Apostol Pavel adresate temnicerului din Filipi: „Crede în Domnul Iisus și te vei mîntui tu și casa ta” (F. Ap. 16, 31). Astfel, din aceste texte biblice se trage concluzia: în aceste cazuri credința este factorul care a adus mîntuirea, iar botezul care a urmat are numai valoarea unui simbol al credinței și al convertirii sau a unei peceti a încheierii procesului de pocăință. Botezul este numai o dovadă exterioară despre faptul că cei ce-l primesc au făcut pocăință, este o mărturie a pocăinței.

Dar calitatea de Sf. Taină a Botezului rezultă din efectele (lucrările) lui, care sînt reale și adevărate, nu numai aparente și simbolice.

Aceste efecte sînt următoarele: a) Curățirea de păcatul strămoșesc și de toate păcatele personale săvîrșite pînă la primirea Botezului, apoi îndreptarea și sfințirea celui botezat (I Cor. 6, 11; F. Ap. 2, 38; 22, 16; Ioan 3, 5—7); b) Renașterea spirituală a credinciosului la o viață nouă, sfîntă și cu adevărat creștină (Ioan 3, 6; Tit 3, 5; Gal. 3, 27); c) Dobîndirea calității de fiu al lui Dumnezeu și de membru al Bisericii (I Cor. 12, 13; Gal. 3, 26—28); d) Îndreptățirea la fericirea veșnică (Marcu 16, 16; Tit 3, 5).

În consecință, cu drept cuvînt Mîntuitorul numește Botezul cu apă și Duh „naștere din nou”, „naștere de sus”, în urma căreia credinciosul se curățește de păcate și se sfințește (Ioan 3, 3—7). Sf. Apostol Pavel îl numește „înnoire” a vieții (Rom. 6, 3—5), iar Sf. Apostol Petru ne încredințează că Botezul este împărtășit „spre iertarea păcatelor” (F. Ap. 2, 38).

În legătură cu cele două texte biblice la care se provoacă cei ce neagă Botezul caracterul de Sf. Taină, trebuie să facem următoarea precizare și subliniere: Credința lui Corneliu și a temnicerului din Filipi a devenit factor de mîntuire numai prin faptul că ea i-a adus pe respectivii la primirea Botezului. Prin aceasta au devenit ei membri ai Împărăției lui Iisus Hristos. De unde rezultă că credința le-a adus mîntuirea numai în calitatea ei de condiție a primirii Botezului. Căci dacă credința le-ar fi adus mîntuirea exclusiv prin sine, atunci nu mai era necesară primirea Botezului.

Prin propovăduirea unei astfel de învățături, negătorii caracterului de Sf. Taină al Botezului se vădesc ca unii care nu fac deosebirea necesară

(Continuare în pag. 2)

35. „Sfînta Jertfă” ...

(Urmare din pag. 1)

adică după pogorîrea Duhului Sfînt cînd credincioșii cu Sf. Apostoli stăruiau „în frîngerea pîinii și în rugăciuni” (Fapt. Apostolilor 1, 8; 2. 42. 46). Se cuvîne dar să ascultăm cuvintele: „Luați mîncăți...”, „Beți dintru acesta toți...” cu toată evlavia, dar să ingenunchem cînd preotul zice: „Ale Tale dintru ale Tale...”. De ce aceasta? Pentru că „Luați mîncăți...”, „Beți dintru acesta toți...” sînt numai aducerea amînte, istorisirea a ceea ce s-a întîmplat la Cina cea de Taină. După ce face pomenire de aceasta, — pe temelul poruncii Mîntuitorului, „Aceasta să faceți întru pomenirea mea” — preotul se roagă lui Dumnezeu să trimită Duhul Sfînt peste cinstitele daruri (pîne și vin), ca să le prefacă în Trupul și Sîngele Lui. De aceea, în vreme ce credincioșii cîntă „Amin” (lung), preotul se roagă în taină a doua parte a rugăciunii anaferei, care începe cu cuvintele: „Aducîndu-ne amînte așadar de această poruncă mîntuitoare și de toate ce s-au făcut pentru noi: de cruce, de groapă, de învierea cea de a treia zi, de suirea la ceruri, de șederea cea de-a dreapta și cea de-a doua și slăvită iarăși venire”, și cu glas tare: „Ale Tale dintru ale Tale Tîe Tî-aducem de toate și pentru toate” (făcînd cu sf. potir și sf. disc semnul sf. cruci peste antimis). Aceasta înseamnă că preotul (și credincioșii) aducîndu-și amînte de porunca Domnului la Cina cea de Taină prezintă acum Mîntuitorului cinstitele daruri, pîinea și vinul, care sînt tot de la Domnul și prin care ne amintim de toate binefacerile revărsate de Dumnezeu asupra noastră, și de cele știute și de cele neștiute.

Aducînd aceste daruri (pîne și vin), după rînduiala dată de Mîntuitorul, în vreme ce credincioșii cîntă „Pe Tine Te lăudăm, pe Tine Te binecuvîntăm, Tîe îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Tîe, Dumnezeul nostru”, preotul se închină de trei ori în fața sfintei mese și se roagă: „Dumnezeule, curățește-mă pe mine păcătosul și mă miluiește. El își mărturisește nevednăcia, căci în fața lui Dumnezeu totîntem „praf și pulbere”, păcătoși și întinați. (Cine poate spune că e fără păcat?) După ce a cerut de la Dumnezeu să-l curețe de păcate, să-l miluiască, preotul îndrăznește să se roage de trei ori, cu mîinile ridicate (cu stăruință): „Doamne, Cel ce ai trimis pe Prea Sfîntul Tău Duh în ceasul al treilea Apostolilor Tăi, pe acela, Bunule, nu-l lua de la noi ci ni-l înnoiește nouă eclor ce ne rugăm Tîe”, închinîndu-se și rostind și stihurile: „Înimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele”, „Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel Sfînt nu-l lua de la mine.” După această întreită chemare a Duhului Sfînt, cu simțămîntul adînc al nevednăciei noastre și al milostivirii lui Dumnezeu către noi, preotul și credincioșii ajung la momentul cel mai înalt, cel mai sublim, centrul Sfintei Liturghii. E momentul prefacerii pîinii și vinului în Trupul și Sîngele Domnului prin epicleză, adică prin rugăciunea de chemare a Sfîntului Duh, pe care o face preotul în reculegerea adîncă a credincioșilor: „Încă aducem Tîe această slujbă duhovnicească și fără de sînge și Te chemăm, Te rugăm și cu umilință la Tine cîdem: Trimite Duhul Tău cel Sfînt peste noi și peste aceste daruri ce sînt puse înainte — și fă adică, pîinea aceasta (preotul binecuvîntează sfînta pîne) cîstit Trupul Hristosului Tău (Amin), iar ceea ce este în potirul acesta (preotul binecuvîntează sf. potir), cîstit Sîngele Hristosului Tău”, și binecuvîntînd Sf. daruri, continuă: „Prefăcîndule cu Duhul Tău cel Sfînt.” Aceasta e momentul cutremurător, în care ne simțim copleșiți, mici și nevednici, și totuși plini de o bucurie, de o umire luminată, de înălțare negrăită, căci iată prin lucrarea Duhului Sfînt pîinea se prefăce în Trupul Domnului, iar vinul în Sîngele Domnului și Jertfa de pe Cruce se actualizează, Hristos cel răstignit (și înviat și înălțat la cer, care e mereu cu noi) fiind prezent pe masa sfîntului altar. El este „Mielul” cel ce se jertfește pentru mîntuirea tuturor. Altarul este acum Golgota pe care s-a răstignit Hristos. De aceea vom îndrăzni cu smerenie și zdrobite de inimă, dar și cu bucurie, să ne apropiem — la momentul potrivit al Sfintei Liturghii — de sfîntul potir și să ne împărtășim (preot și credincioși) cu Trupul și Sîngele Domnului. De aceea preotul se roagă mai departe: „Pentru ca să fie celor ce se vor împărtăși spre

trezirea sufletului, spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea cu Sfîntul Tău Duh, spre plinirea împărației cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre judecată sau spre osîndă.” Prefacerea Sfintelor Daruri în Trupul și Sîngele Domnului e clipa în care cerurile se deschid, noi ne înălțăm la cer și cerul se coboară la noi, ca să ne purifice și să ne sfințească, să ne facă hristofori, adică purtători de Hristos și astfel Hristos să vieze în noi și noi să viem în El. De aceea, pătrunși de această mare taină dumnezeiască, preot și credincioși deopotrivă ingenunchează cu cutremurare și umilință, căci iată Cel necuprins de cerurile cerurilor vine la noi sub forma pîinii și vinului, se sălășluiește în noi și ne împărtășește darurile Sale cele dumnezeiești: „Să tacă tot trupul” și cutremurat să-și recunoască nevednăcia, să mulțumească Domnului și să preamărească pe Iisus Hristos — Mîntuitorul nostru.

Preotul continuă să se roage în taină, trecînd la partea a treia a rugăciunii anaferei, adică la rugăciunile de mijlocire și de mulțumire: „Încă aducem Tîe această slujbă duhovnicească pentru cei adormiți în credință: strămoși, părinți, patriarhi, prooroci, apostoli, evangheliști, mucenici, mărturisitori, pustnici și pentru tot sufletul cel drept care s-a săvîrșit întru credință” — iar cu glas tare: „Mai ales pentru preasfînta, curată, preabinecuvîntată, slăvită Stăpîna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria.” În vreme ce credincioșii cîntă Axionul („Cuvine-se cu adevărat să te ferim Născătoare de Dumnezeu”, sau „De tine se bucură...” ș. a.), preotul zice în taină: pentru Sf. Ioan Botezătorul, pentru Sfîntii Apostoli, pentru Sfîntul zilei, pentru toți Sfîntii („cu ale căror rugăciuni cercetează-ne pe noi, Dumnezeule”).

Apoi se roagă pentru „cei adormiți în nădejdea învierii” ca Dumnezeu să-i odihnească „acolo unde strălucește lumina feței Tale, Doamne”. Se roagă apoi pentru episcopii dreptcredincioși, preoțime, diaconie, cinul preoțesc și monahicesc, „pentru toată lumea, pentru sfînta sobornicească și apostolească Biserică; pentru cei ce în curăție și viață cîstită viețuiesc”. De asemenea pentru ocîrmuitorii țării, ca Domnul să le dea pașnică ocîrmuire, ca toți să trăim în pace și curăție. Apoi

citește pomelnicele viilor și morților care s-au adus după Herovic. Preotul binecuvîntează anafora (ce se taie din prescurile folosite la Proskomidier). Cu glas tare pomenește cu numele pe ierarbul locului, ca să-l țină Dumnezeu în pace, sănătos, îndelungat în zile și învățînd dreapta credință. Apoi preotul se roagă în taină pentru localitatea în care viețuim, pentru toate orașele și satele și pentru cei ce cu credință viețuiesc într-însule, pentru cei ce călătoresc, cei bolnavi, cei ce aduc daruri și fac bine în sfintele biserici, pentru cei milostivi și ca Domnul să trimită „peste noi toți milele” Sale.

Rugăciunea anaferei se termină cu ecfonisul: „Și ne dă nouă cu o gură și o inimă, a slăvi și a cînta preacîstitul și de mare cuvîntă numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în veci vecilor.” Amin.

Astfel, în jurul lui Hristos, Cel ce se află pe sfîntul altar, Cel ce este jertfă deplină pentru mîntuirea noastră, se adună prin rugăciunea preotului, toată Biserica, cu toate mădularele ei (Maica Domnului și Sfîntii din ceruri, ierarhii, preoții, credincioșii în viață și cei adormiți etc.). Căci unde e Hristos cu Jertfa Sa sfîntă e și Biserica și unde e Biserica e și Hristos. Căci Hristos e capul Bisericii, iar Biserica e Trupul lui Hristos. Aici se vede că la temelia Bisericii stă Hristos cel răstignit și înviat. Și Hristos este viața Bisericii, căci în El și în Biserica Sa avem mîntuirea și viața cea veșnică.

„Mari și minunate sînt lucrurile Tale Doamne”, grăim acum cînd cunoaștem marea taină a Jertfei Domnului, a prefacerii pîinii și vinului în Trupul și Sîngele Domnului, pe masa Sfîntului altar. Altarul din biserică se împreună cu altarul din ceruri, căci Hristos este Cel ce liturghisește în cer cu cetele Sfîntilor și îngerilor și Hristos e Cel ce liturghisește prin preot în bisericile noastre — înconjurat de cetele Sfîntilor și îngerilor și de credincioși.

Această mare și negrăită taină să fie un îndemn pentru slujitorii altarelor și pentru credincioși ca, așa cum Hristos s-a jertfit și se jertfește mereu pentru mîntuirea noastră, și noi să ne străduim a ne lepăda de păcate, a face tot ce e bun și izbăvitor, să ne dăruim viața noastră și pe noi înșine Domnului și Bisericii Sale și să ne jertjim porniurile egoiste, ca prin jertfă neprecupețită să slujim omului, să slujim păcii și înfrățirii, să slujim Patriei noastre scumpe.

† NICOLAE

Mitropolitul Ardealului

Sf. Taină a Botezului (II)

(Urmare din pag. 1)

între botezul-simbol al Sf. Ioan Botezătorul și Botezul-Sf. Taină al Mîntuitorului, căci între ele există o foarte mare deosebire.

Această deosebire este mărturisită de: a) Sf. Ioan Botezătorul: „Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine... vă va boteza cu Duh Sfînt și cu foc” (Matei 3, 11); b) Mîntuitorul Iisus Hristos: „Ioan a botezat cu apă, iar voi veți fi botezați cu Duhul Sfînt, nu mult după aceste zile” (F. Ap. 1, 5); c) Sf. Apostol Pavel: „Ioan a botezat cu botezul pocăinței, spunînd norodului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus. Și auzind ei (adică ucenicii din Efes cărora li s-a adresat Apostolul Pavel), s-au botezat în numele Domnului Iisus” (F. Ap. 19, 4—5).

Din toate aceste texte biblice rezultă că între cele două botezuri există o deosebire foarte mare: pe cînd botezul Sf. Ioan Botezătorul este un simplu simbol (numai „cu apă”, adică numai în extern), Botezul Mîntuitorului este o Sf. Taină („cu Duh Sfînt și cu foc”).

2. Întrucît în Sf. Scriptură nu se spune direct că Botezul trebuie săvîrșit prin trei cufundări, contrarii învățaturii și practicii ortodoxe în legătură cu Botezul susțin că Botezul trebuie să fie săvîrșit numai printr-o singură cufundare.

Dar ei nu au temei în Sf. Scriptură pentru această practică. Căci Sf. Scriptură nu ne spune direct nici că trebuie făcut printr-o singură cufundare, nici că trebuie făcut prin trei cufundări.

Practica ortodoxă a întreitii cufundări se bazează pe formula împărtășirii Botezului în numele Sf. Treimi. Ca atare, este logic să se facă cite o cufundare în numele fiecăreia din cele trei Persoane ale Sf. Treimi. Totodată, această întreită cufundare nu contrazice nici litera și nici spiritul

Sf. Scripturi, după cum ea nu contrazice nici ființa Botezului.

Pe de altă parte, în lipsa oricărui temei direct din Sf. Scriptură, Biserica Ortodoxă își întemeiază această practică pe temelii din Sf. Tradiție și din istorie. Acestea ne arată că în Biserica veche Botezul a fost săvîrșit prin întreită cufundare.

3. Provoacăndu-se la textul biblic de la F. Ap. 8, 36—38, contrarii practicii ortodoxe a Botezului susțin că Botezul poate fi săvîrșit în orice apă curgătoare și nu numai cu apă sfințită în cristelnițe și baptisterii.

Este adevărat că diaconul Filip a botezat pe famenul etiopian în apă curgătoare: „Și, pe cînd mergea pe cale, au ajuns la o apă; iar famenul a zis: Iată apă. Ce mă împiedică să fiu botezat? Filip a zis: Dacă crezi din toată inima, este cu putință... Și a pruncit să stea carul; și s-au coborît amîndoi în apă, și Filip și famenul, și l-a botezat” (F. Ap. 8, 36—38). S-ar părea că de aici rezultă că Botezul poate fi făcut în orice apă curgătoare sau numai în apă curgătoare, precum și că nu-i nevoie de apă sfințită și de un loc special pentru Botez.

Dar și aici Sf. Scriptură este extrem de iacnică. Ea ne spune numai atît: Filip l-a botezat pe famen într-o apă curgătoare la care tocmai ajunseseră. Însă ceea ce lipsește din acest text biblic întregeste Sf. Tradiție, care ne spune că Botezul se face cu apă sfințită. Aceasta a fost practica de totdeauna în Biserică. Ceea ce însemnează că și în cazul de la F. Ap. 8, 36—38, diaconul Filip trebuie să fi făcut mai întîi sfințirea apei, indiferent dacă apa este curgătoare sau nu. Cu atît mai mult, cu cît această practică nu alterează întru nimic ființa Botezului.

C. Sirbu

1 Decembrie 1918 — 1 Decembrie 1972

Cu adîncă bucurie, sărbătorim la 1 Decembrie actul măreț al Unirii Transilvaniei cu România — cînd, acum 54 de ani la Alba-Iulia, s-a fărîșit visul de veacuri al închețării tuturor românilor într-un singur stat. După cum știm, românii de pe ambele versante ale Carpaților dintru începuturi au fost „o apă și un pămînt” — cum zice zicala. O apă care putea să curgă, comunicînd dintr-o parte în alta a lanțului carpatic. Trecătorile dese și ușor de trecut au dat posibilitatea legăturilor neîntrerupte între români, prin căreșii care-și duceau mărfurile, prin ciobanii cu turmele, păcurarii, călugării care duceau cărțile și obiectele de cult și prin toți pribegii vremurilor de bejenie, fiecare simțindu-se peste tot ca la el acasă. „Toți românii dintr-o fîntîină cură” — zice cronicarul, iar noi „ni-s de aici”, spune poporul.

Pămîntul țării noastre, împreună cu poporul său, a format și formează o unitate ca între trup și suflet. Carpații sînt un dar pentru poporul român, așa cum este Nilul pentru Egipt, cum constată geograful francez E. Martonne.

Italianul Guido Landa arată că poporul autohton al Transilvaniei nu s-a schimbat în cursul veacurilor; el s-a născut pe aceste meleaguri odată cu stîncile și pădurile, cu care formează un tot nedespărțit. Același învățat condamnă pe toți acei care „susțin teze potrivnice continuității dacoromane în România”, socotind că „comit un fals vădit... din punct de vedere istoric... și antropologic”.

Geograful francez Leon Rousset constata în 1896 că centrul geografic al României (adică Transilvania) se afla în afara teritoriului în care o îngrădise evenimentele istorice.

Mai cităm din aceste prețioase mărturii ale învățaților străini relatate de istoricul român I. Lupaș în cartea sa: „Transilvania, inima teritoriului etnic românesc”, Sibiu 1945, frumoasa comparație a geografului german Theobald Fischer, care aseamănă provinciile românești de dinainte de 1918 cu un vultur în zbor — ale cărui aripi ar fi Muntenia și Moldova, capul orientat spre Mare ar fi Dobrogea, din care mai lipsea partea de mijloc — Transilvania pe care o socotea — pe drept cuvînt — inima teritoriului etnic românesc.

Acest adevăr, despre unitatea geografică și etnică românească, mărturisit de către atîția ceretători străini, a fost cu atît mai viu în conștiința întregului popor român, care a dat glas idealului unității prin cei mai buni fii ai săi. Astfel, încă în 1431 Alexandru Aldea, fiul lui Mircea cel Bătrîn, scria sibienilor: „Dacă s-ar întîmpla să piară Țara Românească, ați pieri și voi”, iar după două decenii, Radu cel Frumos scria tot sibienilor: „Țara mea și țara Craiului (Trans.) una este”, arătînd unitatea și necesitatea ajutorului frătesc al locuitorilor de pe cele două laturi ale Carpaților.

Este binecunoscut faptul că, pînă la 1691 cînd Transilvania intra sub protectoratul imperiului habsburgic, românii erau organizați pe linie de stat și biserică, în cnezate voievodate și episcopii, desigur mai răzlețe, din pricina valurilor migratoare care-i călcău atît de des.

Mihai Viteazul reușește în 1600 să făurească, pentru scurt timp, visul unității de stat, devenind la Alba Iulia domn al celor trei țări unite, dînd ca simbol al unității cele 3 culori: roșu, culoarea Moldovei, galben a Munteniei și pentru Transilvania albastru, unindu-le într-un singur drapel, că de altfel și stemele într-una singură.

Această luptă se continuă și se manifestă cu vioare în 1848, cînd masele populare de pe Cîmpia Libertății cereau unirea „cu Țara”. Acest vis al unității de stat s-a împlinit în parte prin „Unirea Principatelor” (1859) și prin cucerirea Independenței (1877), pentru ca să se desăvîrșească la 1 Decembrie 1918, prin Unirea Transilvaniei cu România, favorizată de prăbușirea imperiului habsburgic și de instaurarea în Europa a principiului autodeterminării, sub presiunea valului revoluționar care a cuprins întreaga Europă.

Biserica Ortodoxă Română a sprijinit totdeauna lupta pentru păstrarea și întărirea unității și pentru cucerirea libertății și independenței. Să nu uităm totodată că unitatea religioasă, manifestată în aceleași sfinte slujbe, rînduiri și învățături de credință, legăturile Mitropoliei Țării Românești și Moldovei cu Mitropolia Transilvaniei; circulația neîntreruptă a vlădicilor, preoților, călugărilor, credincioșilor, traducerea și tipărirea cărților în limba poporului înțeleasă de toți, arta bisericăscă (deseori cu teme sociale și naționale ale vremii), ajutoarele frățești etc., care se vedeau chiar în timpurile celor mai mari restricții ș. a. au con-

tribuit negrăit de mult la întărirea unității naționale și la crearea premizelor unității de stat.

În Transilvania, școlile confesionale, Asociația „Astra” și celelalte asociații culturale și sociale, în care în mare parte episcopii și preoții erau ostentiv neobosiți, precum și în toate acțiunile și revoluțiile pentru revendicări sociale și naționale, Biserica noastră a fost de asemenea prezentă, aducîndu-și partea ei însemnată de contribuție.

Din cele de mai sus reiese limpede că actul de la 1 Decembrie 1918 a fost — într-un moment istoric concret — doar o pecetluire a unei realități care exista din vremuri străvechi în viața poporului român, care a tîns permanent prin toate mădularele sale spre închețarea în cadrul acelorași hotare.

Grăitoare în această privință sînt cuvintele istoricului nostru I. Lupaș, care spune că „unitatea

României nu este opera unui om”, ci rezultatul luptei și năzuinței întregului nostru popor.

Acest adevăr este limpede remarcat în cuvintele Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat (la Alba Iulia, în 28 noiembrie 1968): „...Nu a fost rezultatul nici unui tratat de pace, nu a fost voința unei puteri din afară; unirea (Transilvaniei cu România) a fost rezultatul voinței poporului român, dornic de libertate și independență”.

Fie ca aceste modeste evocări ale faptelor care au dus la mărețul act, pe care noi astăzi îl sărbătorim în tihnă și pace, în înfloritoarea noastră Patrie, să constituie un îndemn la munca și grija pentru întărirea unității tuturor fiilor Patriei, fără deosebire de religie și naționalitate, pentru a fi demni de moștenirea de preț a înaintașilor noștri și pentru ca unirea să-și poată aduce adevăratele roade ale păcii și propășirii obștești, ale înfloririi Patriei noastre, pe veci întregite.

T

INFORMAȚII

♦ La invitația P. F. Patriarh Justinian, între 25—31 oct. a. c., Sanctitatea Sa Pimen, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, însoțit de o delegație de 14 persoane, ierarhi, clerici și laici, a făcut o vizită oficială Bisericii noastre. Înălții oaspeți au vizitat instituțiile centrale ale Patriarhiei Ortodoxe Române, mănăstirile Cernica, Țigănești, Curtea de Argeș, Cozia, Dealu, Ghighiu și au participat la serbarea hramului Catedralei patriarhale, Sf. Dumitru.

Oaspeții au fost însoțiți și de I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

♦ La invitația P. F. Patriarh Justinian, Sanctitatea Sa Maxim, Patriarhul Bulgariei, în fruntea unei delegații de ierarhi și clerici, a vizitat Biserica noastră între 10—17 octombrie a. c.

Oaspeții au vizitat instituțiile centrale ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, precum și mănăstirile din Nordul Moldovei, unde, alături de P. S. Antonie, episcop vicar patriarhal, au fost însoțiți de I. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei. La 14 octombrie au luat parte la serbarea hramului Catedralei mitropolitane din Iași, Sf. Paraschiva.

♦ Tot la invitația P. F. Patriarh Justinian, între 12—15 oct. a. c. Sanctitatea Sa Shenouda III, Papă și Patriarh al Bisericii Copte a Egiptului, a vizitat Biserica noastră, însoțit de o delegație de ierarhi și clerici ai acestei Biserici. Oaspeții, însoțiți de P. S. Episcop Antim, vicar patriarhal, au vizitat instituțiile centrale ale Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române, Mănăstirea Cernica, Seminarul și Institutul Teologic din București, iar la 14 octombrie au fost primiți oficial în catedrala Sf. Patriarhii de P. F. Patriarh Justinian și membri Sf. Sinod. Vizita a contribuit la cunoașterea reci-

procă în vederea deschiderii dialogului dintre Biserica Ortodoxă Română și Biserici Vechi-Orientale.

♦ Cu prilejul praznicului „Adormirii Maicii Domnului” din acest an, P. S. Episcop Teoctist al Aradului, a săvîrșit, la Sf. Mănăstire Hodoș-Bodrog de lângă Arad, Sf. Liturghie arhierescă, împărtășind credincioșilor prezenți cuvînt arhieresc de învățătură, în care a arătat care este rolul Maicii Domnului în viața credincioșilor, precum și importanța păstrării unității de credință și cult a Bisericii noastre.

♦ În ziua de 1 septembrie — cînd se prăznuiește Sf. Simion Stîlpnicul — este hramul Mănăstirii Arad-Gai, veche de peste 200 de ani.

Biserica mănăstirii este grozniță a 7 dintre episcopii Aradului, iar în celelalte încăperi ale complexului este organizată, din anul 1964, colecția de vechi obiecte de artă bisericăscă a Eparhiei Aradului.

Pentru a da cinstea cuvenită acestui sfînt locaș — care este declarat monument istoric — precum și înaintașilor care au temeluit-o și păstrat-o pentru posteritate, P. S. Episcop Teoctist a săvîrșit de hram Sf. Liturghie arhierescă, îndemnîndu-i pe cei prezenți să trăiască în curăție și unire, spre folosul Bisericii și Patriei.

♦ O delegație a Bisericii Ortodoxe din Franța, în frunte cu Prea Sfințitul Germain Hardy, Episcop de Saint Denis, aflîndu-se, la invitația Patriarhiei Bisericii Ortodoxe Române într-o vizită în România, a sosit, joia 28 septembrie 1972, la Episcopia Aradului, unde, însoțit de P. S. Episcop Teoctist al Aradului, au vizitat Centrul eparhial, Catedrala episcopală, precum și o seamă de alte biserici din Arad și împrejurimi, șantier bisericăscă etc.

Vasile Pârvan

Încerc să aduc mai aproape — cu emoție — figura savantului Vasile Pârvan, cel care a apropiat de noi o mare parte din istoria veche a poporului nostru.

Viața sa a fost scurtă, de lucaș stins prea devreme — dar trasînd o dîră luminoasă, ce a rămas în amintirea multor generații de studenți.

Vasile Pârvan a desfășurat o muncă ce-l așează printre personalitățile de prim rang ale culturii românești.

El a fost în primul rînd istoric, dar s-a aplecat cu același interes și spre alte domenii: filozofia, evoluția religiilor, sociologia, literatura, științele economice, sprijinind toate aceste căutări pe o cultură temeinică.

Vasile Pârvan s-a născut la 28 septembrie 1882 în cătunul Perchiu din comuna Huruiești-Tecuci. Fiu de învățator, se înrudea după mamă cu filozoful Vasile Conta. După școala elementară în clasa tatălui său, urmează cursurile liceale la Bîrlad. Pregătirea universitară și-a format-o în secția de istorie a Facultății de Litere din București, ca studentul cel mai distins al unor profesori ca: Ion Bogdan, Dimitrie Onciul și Nicolae Iorga.

În 1904, Vasile Pârvan a fost trimis ca bursier în Germania. Timp de 5 ani și-a însușit un tezaur deosebit de cunoștințe, adunînd un material va-

loros pentru studiile pe care dorea să le scrie despre trecutul străvechi al patriei.

Un rod al acestor acumulări este volumul: „Contribuții epigrafice la istoria creștinismului dacoroman”, apărut în 1911 și tratînd despre problema originii poporului român în legătură cu începuturile creștinismului în nordul Dunării.

Întors în țară, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, numit profesor de istorie antică la Universitatea din București și director al Muzeului național de antichități. Avea pe atunci doar 27 ani.

În 1913 a fost ales membru activ al fostei Academii Române.

Săpăturile conduse de Pârvan, mai ales la Ulmetum și la Histria, pe lângă deosebite rezultate de documentare, au consolidat o școală românească de arheologie și istorie veche. Săpături ulterioare vor da la iveală elemente esențiale din cultura getodacilor.

Prestigiul său este consacrat și de foruri științifice străine.

O moarte prematură, la 26 iunie 1927, curmă o activitate deosebită.

Sărbătorirea a 90 de ani de la nașterea lui Vasile Pârvan ne-a întărit și mai mult convingerea

(Continuare în pag. 4)

Sfântul Ioan Damaschinul

Precum Mântuitorul Iisus Hristos a venit în lume prin întrupare „la plinirea vremii“ (Gal. 4, 4), adică atunci când era necesar să vină, așa și Sf. Ioan Damaschinul a intrat în istoria creștină la timpul potrivit, în care avea să îndeplinească o misiune deosebită. Viața și activitatea lui stau mărturie pentru aceasta.

S-a născut la Damasc-Siria, pe la anul 675, ca fiu al lui Sergiu Mansur, un înalt dirigător la curtea califului islamic Abd-el-Malek de la Damasc, unde se stabilise califatul mohamedan din 661. Sergiu mai era și reprezentantul creștinilor în fața califului și astfel tânărul Ioan a putut să-și dea seama de fiecare religie, precum și de raportul dintre ele. La aceasta a mai fost îndemnat și de împrejurarea că, pentru educația sa, tatăl său Sergiu a răscumpărat din piața robilor pe instruitul călugăr Cosma, cunosător de Teologie, filozofie și științe. Astfel Ioan, împreună cu fratele său adoptiv Cosma cel Tânăr, au cunoscut multe învățături, nu numai din domeniul Creștinismului, ci și al științelor vremii, cunoscute de creștini și prin mijlocire arabă.

În aceste împrejurări Ioan a observat în islamismul califului Iezid, încă din 723, urme monofizite, adică de respingere a iconografiei religioase, fapt care făcea tocmai obiect de reproș al califului către împăratul bizantin Leon III Isaurul că, tolerând cinstirea icoanelor bisericești, se face vinovat de încălcarea poruncii a 2-a din Decalog. Neputînd deci răbda această învinuire și temîndu-se ca respingerea acestor icoane — iconoclasmul — din partea împăratului Leon III să nu declanșeze o nouă erezie, a ținut în 726 împotriva respingerii sf. icoane trei cuvîntări de larg răsunet printre creștini și atât de edificatoare, încît a fost aplaudat pretutindeni de ortodocșii iconoduli — închinători la aceste sfinte icoane. Cu acest prilej, Ioan preciza că Mântuitorul poate fi reprezentat prin icoană, căci a avut chip omenesc și icoanele îndeplinesc în Biserică un rol împătrit și anume: Educativ — instructiv, estetic — de împodobire a locașului bisericesc, cultic — de a însoți slujbele bisericești și haric — de a mijloci harurile Sf. Treimi spre credincioși. În ce privește pe împărat, i-a reproșat măsurile luate, căci „nu se cuvîne împăratului să legifereze de capul său în Biserică“.

Cu toată această poziție, Ioan era stimat de califul Iezid, așa că acesta l-a invitat la curte spre a continua dirigăria tatălui. Dar Ioan avea înclinații deosebite spre Teologie și nu spre administrație. Astfel, pe la anul 732 el a părăsit viața lumească și s-a retras, împreună cu fratele său, în lavra Sf. Sava de lângă Ierusalim, unde se găsea o bogată bibliotecă cu lucrări ale Părinților bisericești, spre a se dedica întru totul trăirii întru Hristos și studierii Teologiei creștine. După ce a fost călugărit, a fost hirotonit pînă la ieromonah de patriarhul Ioan V al Ierusalimului, pe cînd fratele său a mers mai departe, fiind hirotonit episcop pentru cetatea Maiuma de lângă Gaza, în Palestina de sud-vest.

În această vreme și pînă la adormirea sa întru Domnul din anul 749, Ioan din Damasc, sau Damaschinul cum i se zicea, s-a dedicat Teologiei ortodoxe și prin opere polemice a subliniat lipsurile din credințele: iconoclastă, maniheică, nestoriană, monofizită de variate feluri, islamică și a luptat împotriva superstițiilor. Adîncind Teologia Părinților bisericești, pentru a o sintetiza în „Fîntîna cunoștinței“, el a alcătuit cu migală, după 743, cea mai completă și sistematică: „Expunere a credinței ortodoxe“, numită în prescurtare: Acrivia, în care condensa într-un mod concis, clar și cușiv rezultatele la care au ajuns Părinții bisericești prin precizările lor teologice, confirmate apoi de sinoadele ecumenice. El a săvîrșit astfel o lucrare uriașă, care a fost însușită de Biserică Ortodoxă întreagă, a fost cunoscută de arabi, precum și de creștinii apuseni de limbă latină, influențînd apoi Evul mediu apusean și dobîndînd în sec. XVI numeroase ediții tipărite în latinește și grecește. Pentru toate acestea, Sf. Ioan Damaschinul este considerat ultimul Părinte bisericesc, al căror șir îl încheie.

Străduința sa s-a îndreptat apoi și spre opere morale, în lucrarea numită: Sfintele paralele, în care pune alături păcatele și virtuțile care le înfrunta. Între operele oratorice se impun omiliile despre Sf. Treime și Adormirea Maicii Domnului; a comentat Epistolele Sf. Apostol Pavel; a compus imnul „Ziua Învierii să ne luminăm popoare“ și îndeosebi a alcătuit pentru strană: Cartea celor 8 glasuri, numită „Octoih“, care e în folo-

sință în întreaga Biserică Ortodoxă pînă în prezent.

Astfel, alături de Leonțiu din Bizanț și de Sf. Maxim Mărturisitorul, el este izvorul cel mai sigur și ortodox al învățaturii patristice și garant pentru ortodoxia dogmatică. De aceea a fost combătut de împăratul Constantin V Iconoclastul și de sinodul acestuia din 754; dar a fost reabilitat și dat cinstirii de Sinodul VII ecumenic de la Niceea din 787, care i-a folosit precizările teologice, transmițîndu-le astfel mai departe generațiilor viitoare, cum o mărturisea Sf. Teodor Studitul pe la 812, numindu-l „izvorător de aur“, ca și primul său biograf, patriarhul Ioan VI al Ierusalimului, de pe la 960.

Scopul activității sale teologice a fost de a preciza conținutul Ortodoxiei, dînd și definiția acesteia astfel: „Taina Ortodoxiei constă în grija lui Dumnezeu de a se împlini în lume viața și învățătura Mântuitorului Iisus Hristos“. Precizînd în Acrivia sa „credința ortodoxă“, a pus astfel temelie pentru decizia sinodală-sinodiconul — din anul 843, cînd episcopii întruniți în sinod, ca urmare a sinodului VII, au stabilit ca prima Duminică din Postul Sf. Paști, pe atunci la 11 martie 843, să fie numită „Duminica Ortodoxiei“, spre afirmarea biruinței Ortodoxiei asupra tuturor ereziilor, începînd cu cea a lui Simon Magul și peste ereticii secolelor următoare pînă la ultimii iconoclaști.

Pentru a cinsti memoria acestui Părinte bisericesc, Biserică l-a așezat între Sfinți și a rînduit ziua de 4 decembrie spre amintire, fiind ziua „chemării lui din viața aceasta la Hristos“.

Prof. M. Șesan

Vasile Pârvan

(Urmare din pag. 3)

că această operă nu trebuie uitată. Ea trebuie cunoscută cît mai în amănunțime, trebuie prețuită. Unele concluzii s-ar putea discuta. Dar ele sînt totuși atât de originale.

Din Memoriale reținem demonstrația vechimii noastre pe aceste plaiuri din tradițiile păstrate de popor cu prilejul înmormîntărilor.

Mai semnalam aici prezența în opera lui Vasile Pârvan a unor valori morale, dovada unei sensibilități specifice, a unei tensiuni pentru perfecționarea vieții interioare. La el meditația se naște mereu din căutarea adevărului, a frumosului. Iată cum vorbește despre pasiunea pentru arheologie: „M-am deprins a vedea doar două lucruri vrednice de străduințele și de iubirea noastră: cultul pios al amintirii lăsate în resturi și ruine, cultul entuziast al geniului omenesc, continuu învins și continuu din nou biruitor“.

Un alt gînd: „Pentru a avea o concepție optimistă asupra lumii și vieții, e nevoie de un suflet puternic. Numai un mare entuziast poate crede în existența unei legi universale etice, mai presus de urîțeniile morale evidente și, aparent, precumpănitoare ale vieții“.

Cînd trebuie să facem atît de mult în cultivarea altruismului, deoarece egoismul este oricînd un element distrugător, gîndul următor este deosebit de grăitor: „Putința de a trăi noi înșine în sufletul altuia e singura valoare omenescă“.

Subscriem și la afirmația: „Fără bunătate și iubire, fără încredere și fără visuri nu e viață omenescă, ci e un chin zadarnic ca al genurilor căzute din paradis în infern“.

Ar trebui să cităm mult, pentru că opera lui Vasile Pârvan e deosebită nu numai prin documentare, ci și prin frumusețea expunerii sale, savantul fiind dublat de un simțămînt poetic recunoscut, ceea ce face ca opera sa să se citească nu numai cu interes științific, ci și cu satisfacția că te poți înălța mereu pe calea gîndului, a adevărului, a frumosului.

Este folositoare cunoașterea operii lui Vasile Pârvan, pentru că prin geniul său a iluminat o parte însemnată din viața străbunilor noștri, pentru că această operă are claritate și armonie, pentru că nu putem crește decît pe treptele cunoașterii trecutului, întrucît, după expresia, de asemenea aparținînd lui Vasile Pârvan: „Fiecare gînd nou trebuie altoit pe unul înrudit, mai vechi“.

Preot Nicolae Modoiu

Gînduri la Sf. Taină a Cununiei

Această casă sfîntă în care ați pășit voi, iubiri miri, este biserică cea ortodoxă a părinților noștri, așezămîntul mîntuirii cel pus sub ocrotirea lui Dumnezeu, ca să exprime pentru noi bucuria vieții cu tot ce are ea mai frumos și mai înălțător, cum este și acest act solemn al căsătoriei voastre.

De la Sfinții Apostoli și de la Părinții noștri iubiri am învățat, că de cîte ori pornim la un lucru mare, să ne îndreptăm gîndurile spre Dumnezeu și într-un glas să ne rugăm Lui. Creștinește împreună miini rugătoare, deschidem buze curate, binecuvîntăm pe Dumnezeu pentru ziua de azi și pentru cea de mîine și îi mulțumim pentru toate darurile Lui și mai ales pentru că a sădit floarea cerească a iubirii în sufletele noastre.

Iubire! Ce cuvînt dulce! Poruncă dumnezeiască. Izvor de mîngîiere. Ecou de bucurie și de tărie pentru om. Minune divină, care usucă lacrimile, vindecă rănile, ușurează poverile, aduce mulțumire, bucurie. De aceea poruncește Dumnezeu: Iubiri-vă unul pe altul. Cînd s-a făcut prima nuntă creștină în Cana, Mîntuitorul Iisus Hristos și-a arătat acolo mărirea Sa, săvîrșind o minune. Din aceasta se arată peste veacuri vrerea dumnezeiască, mila și ajutorul Lui cel sfînt pentru cei ce în numele Lui și în Legea Lui se unesc pe temelia dragostei curate.

Frumoasă și cinstită a fost atunci nunta. Frumoasă a rămas pînă în zilele noastre fiecare cununie încheiată înaintea sfîntului altar. Frumoasă este și nunta voastră peste care noi cerem binecuvîntarea cerească. Datini și bune urări și daruri însoțesc legămîntul mare ce-l faceți cu răspunderea unei vieți care se leagă pentru totdeauna.

Iubirea v-a chemat și voi ați auzit glasul ei, iar bunul Dumnezeu a rînduit ca astăzi toate să se împlinească pentru voi, ca astăzi să plîngeți cu un ochi spre ziua de ieri și cu celălalt să rîdeți spre ziua de mîine. Aceasta-i nunta, aceasta-i taina iubirii care v-a luminat cu raza ei, taină a vieții, taină a credinței, taină de îngeri, taină prin care se duce mai departe povara plăcută a trăirii împreună. În fața acestei taine — despre care Sf. Apostol Pavel zice că „este mare“ — strigă toată Biserică: Doamne, Dumnezeul nostru, cu mărirea și cu cinste încununază-i pe dînșii! Așa se binecuvîntează omul cel ce se teme de Domnul.

Iubite mire! Mulți ani să viețuiești împreună cu soția ta rînduită de Dumnezeu, care ți-a dat mîna curată a dragostei. Iubirea ei îți va îndulci viața, de o vei prețui, o vei cinsti și o vei ocroti pe cărarea vieții pe care o începi acum. Încelestat în muncă cinstită și în smerită rugăciune, Cerul îți va trimite darurile ce le-a dăruit celor credincioși: Tăria lui Aron, înțelepciunea lui Solomon, blîndețea lui David și bucuria lui Noe, care s-a mîntuit de păcat. Ai deschis în fața albia largă a vieții. Pășește înainte cu credință și ea va da existenței tale un acord deplin cu eternitatea. Să-ți ajute Dumnezeu.

Cinstită mireasă! Ai chipul blînd și-n ochi sclipiri de rouă. Lacrimile tale din priviri sînt visurile împlinite. Să-ți fie gîndul totdeauna la soțul cu care te-ai cununat și fă-l să trăiască fericit. Bucurate de iubirea lui, ca să ai parte de daruri și de zile fericite. Să îpletești ușor numai fire de dor. Să viețuiești numai în pace și dragoste, sporind prin ani bucuriile curate. Nu uita bunele învățături ale părinților, fii voitoare de bine, făcătoare de pace, rugătoare de Dumnezeu, cinstitoare de mai marii tăi.

Iubiri nuntași, avem în fața noastră ca o clipă azurie, icoana caldă, adîncă și vie a mirilor care s-au cununat. Bucuria lor așează și în sufletele noastre o bucurie creștinească. Două inimi, doi drumeți, două vieți se unesc „și vor fi amîndoi un trup“, cum este scris.

S-a făcut nunta aceasta pe o zidire creștinească, la care am fost poftiți și am venit s-o asistăm. Zidul de pace e credința noastră, este cununia la altar, una din cele șapte Sf. Taine. Cei ce o primesc în sufletele lor vor viețui în pace și se vor mîntui de patimi. Zidul de pace este iubirea poruncită de Dumnezeu și cei ce o păstrează în inimile smerite vor avea pe lume parte de bucurii și vor fi feriți de multe rele.

Nuntă s-a făcut și am văzut cu ochii noștri frumusețile și am simțit în sufletele noastre bucurie. Din adîncul inimilor noastre, adresăm mirurilor: Bucuria și voia cea bună să-i însoțească; pace, înțelegere și spor în tot lucrul lor bun.

Pr. Ioan Gh. Ivanciuc